

*Соловій Христина, здобувач фахової
передвищої освіти
III курсу спеціальності “ Фінанси,
банківська справа, та страхування”,
науковий керівник
Колісник Т.Б.*

СТАН ТА ШЛЯХИ АКТИВІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У БАНКІВСЬКІЙ СФЕРІ

На сьогодні банки є фундаментальною основою економічної системи кожної держави. Інвестиційна діяльність банків є досить таки новим, але доволі перспективним напрямом. Інвестиційна привабливість економіки України на міжнародному рівні є відносно низькою, однак зацікавленість до вітчизняних банків як до потенційних інвесторів зростає. Тому одним з пріоритетних завдань у співпраці банків України з міжнародними організаціями має бути їх інвестиційна діяльність. Результати проведених багатьох наукових досліджень, пов'язаних з веденням господарської діяльності, показали, що інвестиції є передумовою подальших структурних перетворень в державі, крім цього, вони сприяють підвищенню конкурентоспроможності українського виробника та вирішують багато соціально-економічних проблем під час трансформаційного періоду[1].

У зарубіжній та вітчизняній економічній літературі залежно від об'єкта інвестування розрізняють фінансові та реальні інвестиції. Фінансові інвестиції визначаються як вкладення коштів у різноманітні фінансові інструменти, такі як цінні папери, депозити, цільові банківські вкладення, паї, частки, вкладення у статутні фонди компаній. Як щодо реальних інвестицій, то це вкладення коштів у матеріальні та нематеріальні активи.

Для поглибленого дослідження інвестиційної діяльності банків в Україні, варто проаналізувати фінансово-економічний стан вітчизняних банків, звернути

увагу на його основні показники діяльності та окремо дослідити вплив інвестиційної діяльності на фінансовий результат банку[2].

Враховуючи динаміку розвитку банківської системи в Україні, варто зауважити, що за останні 20 років спостерігались як періоди зростання, так і періоди спадання показника фінансового результату банків.

Найбільш важливу роль у підтримці та активізації інвестиційної діяльності за нинішніх економічних умов України мають відігравати комерційні банки, які виступають посередниками у перерозподілі вільних грошових коштів. При цьому головною формою участі банків у інвестиційному процесі повинен стати інвестиційний кредит, який є важливою категорією ринкової економіки, що віддзеркалює реальні зв'язки і відносини економічного життя[3].

Інвестиційна активність банків відображає кількісні індикатори інвестиційної банківської діяльності, що характеризують її значущість.

Аналізуючи сучасний стан розвитку інвестиційної діяльності банків України, можна сказати, що саме фінансові інвестиції та різні вкладення в придбання нематеріальних активів є основною формою інвестицій цих банків. Щодо реальних інвестицій, то, на жаль, фінансування й кредитування банками інвестиційних проектів є недостатнім.

З погляду покращення доступу фірм до інвестицій необхідно в дуже стислі строки підтримати банківський сектор і сприяти розвитку небанківських установ, зокрема:

- заохочувати участь іноземних банків для посилення конкуренції, що змусить українські банки зменшувати процентні ставки і укрупнюватися;
 - ввести суворі правила щодо кредитування споріднених підприємств;
 - підвищити вимоги до капіталу та обсягів основного капіталу;
 - привести страхове законодавство у відповідність до статутів ЄС;
- прийняти відповідне законодавство для створення накопичувального пенсійного фонду.

Економіка України сьогодні потребує значних довгострокових інвестицій з метою розширеного відтворення всіх сфер виробництва на принципово новій, інноваційній основі.

На жаль, Україна все ще не отримала статусу країни, привабливої для великих інвестицій. Більшість українських банків не зацікавлені у довгостроковому розміщенні своїх капіталів, так як в цьому сегменті інвестування присутній високий рівень ризику.

Проблемою розвитку банківського сектору України є формування фінансово-економічного механізму реалізації інвестиційно-інноваційної моделі, яка потребує створення або удосконалення роботи цілого ряду фінансових інститутів, до яких перш за все належать банки .

Для активізації інвестицій в Україні необхідно:

- підвищити довіру населення до банківської системи, створити привабливіші умови для довгострокових вкладів населення, з метою забезпечення банків довгостроковими ресурсами;
- знизити вартість кредитів рефінансування НБУ та встановити її на рівні нижчому від облікової ставки, полегшити доступ до них комерційних банків, активізувати механізми довгострокового рефінансування банків, що здійснюють кредитування інноваційної сфери;
- удосконалити законодавство в частині захисту прав банків-кредиторів, визнати неповернення кредиту злочином і реалізувати ці положення на всіх щаблях державної та судової влади;
- прискорити капіталізацію банків шляхом поліпшення умов інвестування в банківську систему, ввести податкові пільги на інвестиції в банківський капітал;
- створити мережу спеціалізованих банків – інвестиційних, іпотечних, земельних, тощо, які здійснюватимуть довгострокову кредитну підтримку інноваційних проектів [4].

Для цього необхідно подолати основні причини, які стримують розвиток інвестиційної діяльності банків, серед яких виділяють наступні:

- неплатоспроможність більшості позичальників, відсутність гарантій повернення ними кредитів та ліквідної застави;
- втрата довіри населення та підприємців до українських банків, що пов'язано з подіями загострення економічної кризи в Україні;

- високий рівень внутрішніх та зовнішніх інвестиційних ризиків, які не готові взяти на себе банки;
- високі відсоткові ставки за кредитами;
- відсутність дієвого механізму стимулювання з боку держави.

Актуальною проблемою сучасної економіки є постійний ріст конкуренції на ринку надання послуг, що спонукає банки до удосконалення фінансових результатів своєї діяльності. Так, ті з них, які бажають розвиватися в економічному середовищі країни і мати все більше споживачів своїх послуг, дуже чітко визначають власні цілі та засоби їх досягнення. Не виключенням є український комерційний банк АТ «Сенс -БАНК», який активно бере участь у суперництві з іншими вітчизняними банками[5].

Аналіз інвестиційної діяльності АТ «Сенс -Банк» дав змогу виявити проблеми, які негативно впливають на його інвестиційну діяльність. Так, на сьогодні інвестиційна діяльність банку характеризується наявністю небагатьох, але все ж кількох важливих проблем, які перешкоджають покращенню здійснення його інвестиційної діяльності. Ці проблеми насправді є показовими для більшості банків України, які провадять свою інвестиційну діяльність.

Перед економікою України сьогодні стоїть важливе завдання підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції на світовому ринку, що потребує значних обсягів інвестицій на модернізацію виробничих комплексів та розвиток національної інфраструктури. Зважаючи на дефіцит державного бюджету України, незначні обсяги інвестування іноземного капіталу в економіку України через низький рівень державного та корпоративних міжнародних кредитних рейтингів, низькі темпи нарощування власного інвестиційного капіталу суб'єктів господарювання, основним джерелом інвестиційних ресурсів для підприємств стають ресурси банківських установ. Адже роль банківської системи полягає у спрямуванні грошових потоків з метою отримання максимальної ефективності від їх використання .

Тому необхідність здійснення банками інвестиційних вкладень впливає, насамперед, з прагнення банків досягти найбільшої дохідності за одночасної підтримки своєї платоспроможності, розширення клієнтської бази банку і

створення структури їх комплексного обслуговування, зміцнення конкурентної позиції банку на ринках та зниження загального ризику банківської діяльності. Відтак в економічній науці і банківській практиці назріла необхідність поглибленого дослідження особливостей і перспективи розвитку банківського інвестування, форм та методів вкладення банківського капіталу з позицій врахування їх впливу на економічний розвиток та розробки методологічних засад вимірювання ефективності інвестицій банку з урахуванням ризиків.

Висновки. Отже, інвестиційна діяльність відіграє важливу роль для банку та економіки країни в цілому. Саме інвестиції банку є запорукою успіху та розвитку кожного банку. Поняття банківських інвестицій визначається як вкладення коштів комерційних банків у рухоме та нерухоме майно, інтелектуальні цінності та цінні папери з метою одержання прибутку або (та) отримання певної іншої вигоди. Тобто, для забезпечення ефективного функціонування та збільшення доходів банкам необхідно здійснювати інвестиційну діяльність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Банківська діяльність у сфері інвестицій: проблеми розвитку, напрями вдосконалення, механізми управління: монографія / кол. авт.; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Б. І. Пшика. Київ: УБС НБУ, 2018. 398 с.
2. Житар М. О., Ананьєва Ю. В. Державна політика регулювання та стимулювання інвестиційної діяльності банків України. *Науковий вісник Ужгородського Університету*, 2019. № 1 (53). С. 163- 167.
3. Національний банк України. URL: [http:// www.bank.gov.ua/doccatalog /document?id=74227](http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=74227) (дата звернення: 21.04.2023).
4. Статут АТ «Сенс-Банк» на 11 січня 2023 року .Офіційний сайт «Сенс- Банку». URL: <https://sensebank.com.ua> .(дата звернення: 21.04.2023).
5. Петрук А. О. Проблеми та перспективи розвитку методів регулювання інвестиційної діяльності банків, пов'язаної з похідними фінансовими інструментами. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*, 2019. № 2 (43). С. 61-64.